

Галина ВЕРБА, канд. філол. наук, доц.

КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

ORCID: 0000-0001-6446-1162

Олена ОРЛИЧЕНКО, канд. філол. наук, доц.

КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

ORCID: 0000-0003-4115-4252

УСПАДКОВАНА ТА ЗАПОЗИЧЕНА ЛЕКСИКА: ВІДМІННІСТЬ ПОНЯТТЯ ЕТИМОЛОГІЇ СЛІВ І ЗАПОЗИЧЕННЯ (на матеріалі іспанської та української мов)

У статті йдеться про семантичні процеси, притаманні лексиці іншомовного походження в іспанській та українській мовах. Як відомо, в лексиці будь-якої мови за походженням розрізняють успадковані, власні та запозичені вокабули. Видається цікавим порівняти і дійти висновку, чи спільними є підходи до визначення цих термінів – а відповідно і до процесів їх надбання – у двох порівнюваних мовах. У випадку української мови спеціалісти вважають, що власне українська лексика створилася після спільнослов'янської мовної єдності та на сучасному зрізі реєструється у писемних творах українського народу, складаючи її основу і формуючи національні ознаки мови, а запозичена лексика – це мовні одиниці, що увійшли з різних мов прямого чи опосередкованого спілкування. Це переважно польська, російська, тюркські мови, латина та грецька. Схожий підхід виявляється й у спеціалістів, які аналізували подібне явище в іспанській мові, з тією різницею, що власне іспанська лексика була утворена на базі народної латини, а запозичені одиниці також з'явилися в ході історичного розвитку з мов прямого чи опосередкованого спілкування (мови долатинського та післялатинського періодів). Сюди увійшли переважно латинізм, грецизм, арабізм, індіанізм та незначна кількість германізмів. Важливим видається той факт, що критерії виділення питомих та етимологічно іншомовної лексики не знайшли однозначної дефініції, що призводить до суттєвих розбіжностей у плані кількісного складу лексики з погляду її походження. Етимологічно іншомовна лексика в ході асиміляції часто втрачає первинне значення і набуває нового у міру розвитку тієї чи іншої мови. Такі лексеми набувають статусу міжмовних паронімів (хибних друзів перекладача).

Ключові слова: успадкована лексика, запозичена лексика, етимологія, грецизми, латинізми, русизми, арабізми, індіанізми.

Загальновідомо, що лексика будь-якої мови формується з власне успадкованої, запозиченої та щойно утвореної. На думку Хуана Луїса Хіменеса Руїса [11, с. 177-197], в іспанській мові це співвідношення має такий вигляд: 23 % – успадковані, 41 % – запозичені, 35 % – щойно створені лексеми. Проте саме успадкована лексика за частотністю випереджає всі інші й складає 81 %; на другому місці йдуть запозичення (10 %) і на третьому – неологізми (8 %).

Що стосується української мови, то на думку дослідників (див., напр., Сучасна українська мова за ред. О. Пономарева) [6], власне питома українська лексика акумулює близько 90 %, а етимологічно іншомовна лексика близько 10 %. При цьому до іншомовної лексики в українській мові відносять такі слова, як *корабель, козак, лиман, левада, гарбуз, огірок, кабан, чабан* тощо [3].

Причиною появи такої іншомовної лексики є те, що народи у своєму історичному і культурному розвитку могли мати контакти з племенами, які проживали на сусідніх територіях, або потерпати від короткочасної чи довготривалої колонізації / захоплення своїх територій ворожо налаштованими представниками етнічних груп. Це стосується як української, так і іспанської мов, особливо беручи до уваги причини розповсюдження іспанської мови на латиноамериканському континенті.

Однак виникає питання: чому існує така відмінність у відсотковому відношенні питокої (успадкованої) та запозиченої лексики у двох порівнюваних мовах: 23 % в іспанській мові та 90 % в українській. Наведені вище цифри вимагають з'ясувати, яку саме лексику науковці вважають питоною, а яку запозиченою, та якими саме критеріями керуються дослідники, визначаючи етимологічний статус того чи іншого слова. Пересічний українець не вважає такі слова, як *огірок, халат, базар* словами запозиченими, оскільки їхнє входження в лексичний склад української мови відбувся багато століть тому, вони вже повністю асимільовані українською мовою, а їхній етимологічний статус є предметом наукових розвідок лише лінгвістів. Водночас, такі лексеми, як *мерчандайзер, суші, спічрайтер* тощо сприймаються чужорідними.

Згадаємо ще раз цифри, наведені в роботі Хуана Луїса Хіменеса Руїса, оскільки залишається нез'ясованим питання щодо лексики, яку автор називає успадкованою та етимологічно іншомовною, і спробуємо визначити межу, яка пролягає між усталеною успадкованою лексикою та запозиченнями, оскільки доволі часто терміни *запозичення* та *етимологічно іншомовна лексика* вживаються як синоніми.

Якщо розглядати питання в ракурсі розмежування лексики «усталеної» та «щойно засвоєної шляхом запозичення», то в сучасних умовах можна доволі точно з'ясувати, з якої саме мови слово запозичене, і прослідкувати його етимологію. Щодо з'ясування етимології слів, що запозичені вже давно і сприймаються як власне питома лексика, то, на перший погляд, здається, що питання доволі ґрунтовно досліджене саме в практичному плані. Так, що стосується української мови, то існує 7-томне видання Етимологічного словника української мови, а що стосується іспанської мови, то бажаючі можуть послуговуватися словниками Хуана Коромінаса «Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico» [9] та Руфіно Хосе Куерво Урікаррі «Diccionario de construcción y régimen de la lengua castellana» [10]. Сучасний електронний словник «Diccionario etimológico castellano en línea» [7] та, власне, Академічний словник іспанської мови Королівської Академії наук DRAE [1] дає посилання на джерело походження того чи іншого слова.

Водночас, не варто забувати, що вже латина успадкувала значну кількість грецизмів, які потім «помандрували» до неороманських мов, що виникли на основі народної латини. Ті ж самі латинізми і грецизми присутні в більшості європейських мов.

Як відомо, лексика будь-якої мови складається з праіндоєвропейського субстрату, власне питомої лексики та слів іншомовного походження. Коли мова йде про слова іншомовного походження, то вживається як синонім – термін «запозичення». Виникає питання, чи вся етимологічно іншомовна лексика відноситься до запозичень. Відповідь видається очевидною і стверджувальною.

Аналіз лексичного складу іспанської та української мов, засвідчує, що не завжди вдається визначити точно, з якої саме мови слово було запозичене. Внаслідок багаточисленних контактів між представниками різних етноспільнот в минулому процес запози-

чення міг бути багатоступеневим: латина засвоювала грецьке слово, а потім з латини це ж слово переймалося, скажімо, англійською, а вже звідти через польську, російську чи німецьку надходило в українську мову. Виникає питання, чи така лексема є запозиченням з англійської, чи все ж з грецької, або ж з латини.

Що стосується української мови, то латинізм і грецизм частково потрапляли в українську мову безпосередньо з давніх мов (прямі контакти). Іншим джерелом запозичень в українську мову ставали опосередковані контакти передусім через французьку, італійську, польську, російську та румунську мови.

Схожі процеси відбувалися і в іспанській мові. Але були і свої особливості, а саме: запозичення з мов латиноамериканського континенту в епоху Великих географічних відкриттів і у подальші періоди створення віце-королівств на територіях, які зараз є суверенними латиноамериканськими країнами. Географічна віддаленість віце-королівств та Іспанії не сприяла їх тісним контактам, проте саме ці історичні події призвели до появи в іспанській мові цілої низки так званих «індіанізмів» – слів на позначення нових, до тих пір невідомих, рослин та тварин: *томати, авокадо, лама*.

Приклади американізмів: *alpaca* = *альпака*, вовна, тканина (з мови індіців аймарá "all-para"), *batata* = *батат* (з мови індіців таїно), *cacao* = *какао* (з науатль, або ж ацтекська мова, "cacáhua"), *cigarro* = *сигара* (з мови майя), *coyote* = *койот* (з науатль "coyotl"), *iguana* = *ігуана* (з мови жителів Антильських островів), *paraya* = *панайя* (з мови жителів Карибських островів) тощо [9].

Частина цих слів увійшла до багатьох європейських мов (українська включно, як свідчить переклад), проте чи слід їх визначати як запозичення з кечуа, гуарані чи науатля, чи все ж такі слова є запозиченнями саме з іспанської. Більше того, частина цих лексем в українську мову прийшла не безпосередньо з іспанської, а пройшовши ще через яку-небудь європейську країну, що географічно і, можливо, історично була ближчою до України.

Саме з огляду на таку доволі строкату картину шляхів входу в знакову систему засобів спілкування членів однієї етнічної групи іншомовних лексем, видається логічним розмежувати поняття етимології слова та запозичення. Коли йдеться про етимологію, то логічніше говорити про ту мову, з якої первинно походить слово, а коли про запозичення – то визначити, з якої саме мо-

ви слово увійшло в іншу знакову систему (у нашому випадку – це українська та іспанська). Такий підхід дозволив би з'ясувати причини семантичних зсувів значень іншомовної лексики.

Безперечно, в наш час – епоху глобалізації, суцільної "інтернетизації" та найширшого обміну електронною інформацією – саме англійська мова стала найекспансивнішою в лінгвістичному плані, що спонукало мовознавців різних країн вживати заходи, щоб запобігти проникненню надмірної кількості англіцизмів у мови своїх країн. Тісні контакти між різними мовно-культурними спільнотами невідворотно відбиваються на взаємопроникненні та взаємозбагаченні національних мов. Вивчення процесів міжмовної взаємодії могли б стати предметом окремого дослідження і, безумовно, заслуговують на увагу і в контрастивному плані, оскільки часто при запозиченні слово втрачає частину своїх значень, якщо воно полісемічне, а іноді взагалі набуває непритаманного йому значення, яке не спостерігається в мові, з якої це слово «імпортоване».

Предметом цього дослідження є, в першу чергу, усталена лексика, яка хоч і не відноситься до питомої за своєю етимологією, все ж сприймається носіями як така: а) у випадку української мови йдеться про слова передусім неслов'янського походження; б) у випадку іспанської мови до такої лексики можна віднести слова, що беруть свій початок не з народної латини і не є словами, що увійшли з іспанську мову зі субстрату. Тобто, мова йде про слова етимологічно іншомовного походження як в українській, так і в іспанській мовах, проте сприймаються носіями мови як питома лексика. Увага саме до подібної лексики зумовлена, в першу чергу, тим, що такі лексеми можуть утворювати міжмовні паронімічні пари.

Спробуємо визначити критерії, згідно з якими те чи інше слово можна вважати суто запозиченням або ж гіпотетично його все ж можна віднести до питомої лексики національної мови, коли йдеться про етимологічно неслов'янське походження для української мови або ж нероманське для іспанської. На перший погляд, слова, які увійшли в ту чи іншу мову та етимологічно корінням виходять з іншої мови, є запозиченнями. Проте, в такому контексті видається необхідним знайти джерело запозичення, тобто мову, з якої саме було імпортована та чи інша лексема. Значно простіше з'ясувати етимологічне коріння цих лексем.

Для прикладу візьмемо латинське *servitium*, що означає *рабство, кріпацтво / esclavitud, servidumbre*. В іспанській мові, що розвинулася на основі народної латини, це слово еволюціонувало в *servicio*. Однокорінними з *servicio* в іспанській мові є *servir, servilleta, servicial, servidor, servil*. В сучасній іспанській мові слово *servicio* є багатозначним і налічує за словником DRAE 19 значень [1], а за двомовним іспансько-українським словником – 8 [2]. СУМ фіксує цілу низку лексем на основі вказаної латинської основи: *сервіс, сервірувати, серветка, сервірувальний, сервілізм, сервіз, сервіліст, сервілістичний, сервант* тощо [5]. Відразу звертають увагу такі міжмовні паронімічні пари як *servicio* в іспанській мові і *сервіз* та *сервіс* в українській. Якщо для іспанської мови всі слова належать до питомої лексики, то в українській мові обидва слова запозичені, причому згідно зі Словником іншомовних слів [4] *сервіз* запозичено з французької мови, а *сервіс* – з англійської, причому етимологічно ці слова в обох мовах відносяться до слів романського походження. Відмітимо, що в обох випадках запозичені слова в українській мові мають значно вужчий семантичний обсяг. З іншого боку, певні лексеми можуть знайти своє друге життя в кількох інших мовах практично одночасно.

З огляду на вищесказане видається необхідним обмежити поле розвідки, адже дослідити значення та витоки усієї лексики видається доволі складним, і така спроба не буде мати достатньої ґрунтовності, тому в поле нашого дослідження на матеріалі іспанської та української мов увійшли слова латинського походження та слова, що беруть свій початок в індіанських мовах Латинської Америки.

Повторимо, що іспанська мова з'явилася як результат розвитку народної латини, тому до її складу входить більше 70 % слів латинського походження, але, вже будучи сформованою, іспанська мова надалі продовжувала запозичувати слова з класичної латини в епоху просвітництва і пізніше. Такі запозичення мають назву *культизмів* та *latinismos crudos*. Водночас, українська, що належить до слов'янських мов, також має значний відсоток слів латинського походження, що увійшли до словникового складу української мови на різних етапах її розвитку. У ній, як і в іспанській, присутні *latinismos crudos*, що мають подвійні форми написання (латиною та кирилицею): *de jure, de facto* та *де-юре, де-факто* тощо. Крім

того, обидві мови послуговуються латинськими кореневими морфемами для творення нових слів, якими в першу чергу є спеціальні терміни. Такі лексеми є новотворами з погляду латини, проте своїми складовими також відносяться до латинізмів чи до грецизмів або ж до так званої гібридної лексики, що поєднує кореневі морфемі грецької та латинської мов: *адантер* – *adaptador* (англ., від лат. *adaptatio* – пристосування), *аеробіка* – *aerobic* (від давньогр. *αἴρος* – повітря), *вето* – *veto* (лат. *veto* – забороняю), *фенотип* – *fenotipo* (гр., з'являюсь і тун) [3].

Слова латинського чи грецького походження, увійшовши чи то в іспанську, чи то в українську мову, доволі часто повністю асимілюються і так само, як і питома лексика мають здатність до семантичного розвитку та до утворення деривативів, наприклад: а) *школа* – *шкільний* – *школяр* – *дошкільний* – *позашкільний* – *школярство* тощо (укр.), – *escuela* – *escolar* – *preescolar* – *escolaridad* – *escolarięgo*, etc. (ісп.); б) *обра* – *obrero* – *obrar* – *obrizo* – *obrado* – *опера* – *operar* – *operador* – *operable* – *operante* (ісп.), – *опера* – *оперувати* – *оператор* – *операбельний* – *операція* – *оперативний* – *оперативка* тощо (укр.). Аналіз семантики таких слів також засвідчує, що в обох мовах такі лексеми набули низку значень, які в більшості випадків збігаються, проте інколи наявні певні розбіжності.

В іспанській та українській мовах функціонує доволі широке коло міжмовних паронімів. В іспанському варіанті вони входять до основного складу іспанської мови, сформованого на основі народної латини. В українському варіанті – це слова, що увійшли до лексики в період просвітництва і пізніше, часто не напряму, а через польську, німецьку або ж російську. Таким чином, і в українській, і в іспанській мовах є значна кількість латинізмів. Якщо для іспанської мови вони складають її питому лексику, то в українській – це слова іншомовного походження, проте вже цілком асимільовані українською мовою, через що мають низку дериватів. Особливе місце займають культизми. В іспанській мові вони складають етимологічні дублети *legal* – *leal*; *dígito* – *dedo*; *delgado* – *delicato*; *obra* – *опера*. Аналіз семантичного значення таких пар лексем засвідчує, що слово, яке увійшло в мову пізніше, зазвичай має менший обсяг семантичного наповнення, а слова етимологічно давніші розвивають додаткові значення. В українській мові не

прийнято виділяти етимологічні дублети, проте насправді вони також присутні: *лояльний і легальний, школярство і схоластика, майор і мажор*, хоча їхня кількість значно менш чисельна, як порівняти з іспанською. Таким чином, можна стверджувати, що слова, в першу чергу латинського і грецького походження, що увійшли в лексикон іспанської мови як її основний лексичний запас, і українські слова латинського та грецького походження в більшості випадків повністю асимільовані і розширили своє значення в наш час: *facultad – факультет, decano – декан* (сфера освіти), *abreviatura – аббревіатура, infinitivo – інфінітив* (лінгвістичні терміни); *cuadrado – квадрат, куб – cubo, integral – інтеграл* (математичні терміни); *virus – вірус, angina – ангіна, aspirin – аспірин* (медичні терміни); *generador – генератор, турбіна – turbina, антена – antena*, (технічні терміни); *abogado, кримінальний – criminal, цивільний – civil* (юридичні терміни); *documento – документ, циркуляр – circular, директор – director* (адміністративно-ділова лексика); *delegado, депутат – diputado, прогрес – progreso* (суспільно-політична лексика); *literatura – література, канела – capilla, fuga – fuga* (лексика з різних галузей мистецтва) [3].

Аналіз такої інтернаціональної лексики засвідчує як наявність лексем з практично ідентичним значенням (*планета, театр, вірус, університет*), так і міжмовних паронімів (*аспірант – aspirante, адміністрація – administración, нотаріус – notario, еміграція – emigración*, etc.). Водночас, до української лексики увійшли низка лексем з інших романських та англійської мов, котрі також мають латинське походження. Семантика таких слів доволі часто не збігається з семантикою їхніх вихідних латинізмів. Більше того, в українській мові такі лексеми мають лише одне із значень оригінального слова мови-«експортера». Пор.: ісп. – *sentencia* 5 значень [1], укр. – *сентенція* 1 значення [11].

Зазвичай, коли мова йде про запозичення, то мається на увазі «імпорт» слова для заповнення певної лакуни в мові реципієнта. Таким словам притаманна однозначність на відміну від цілком асимільованих в українській мові слів, що лише етимологічно походять з латини чи якоїсь іншої мови. Водночас такі слова в іспанській мові функціонують як питома лексика і діахронічно набувають нових значень, змінюють і розширюють значення латинського слова.

Тому, проаналізувавши лексичний склад іспанської та української мов, можна стверджувати, що запозичення виникає в певний історичний момент і стосується плану синхронії, а коли йдеться про етимологію слова, варто зважати на діахронічний аспект функціонування слова.

Запозичення в сучасній українській мові найчастіше трапляються з англійської, французької, італійської та німецької, значно рідше з іспанської мови. Запозичені лексеми можуть мати латинське коріння, проте значення, яке запозичується українською мовою, часто може належати до периферії значення у вихідній мові.

Особливістю запозичень є те, що іноді запозичене слово набуває зовсім іншого, не пов'язаного з вихідною мовою значення. Усім відомий факт про входження спочатку до англійської мови, а пізніше до багатьох інших мов лексеми *кенгуру*, що етимологічно пов'язана з мовою аборигенів Австралії, на якій вона означає «я вас не розумію».

Цікавим з погляду семантичного розвитку є і слово *азарт*, *азартний*, що увійшло в українську мову через російську чи польську у складі словосполучення *азартна гра*. Хоча слово арабського походження *азарт* увійшло в низку західних мов у значенні *випадковість*, *навмання*, а словосполучення *juego de azar* в оригіналі означало «гру, де переможця визначає сліпа доля, випадковість», в українській та російській мовах *азартний* та *азарт* набуло іншого значення, а саме *сильне захоплення*, а відтак похідні словосполучення з прикметником *азартний* не має жодного відношення до значення *сліпа доля* чи *випадковість*, а вживається виключно у значенні *запал*, *завзяття*.

Проведений аналіз слів іншомовного походження в іспанській та українській мовах дозволяє дійти таких висновків:

1. Існує значна розбіжність у визначенні питомої лексики та етимологічно іншомовної, як в українській, так і в іспанській мовах, що обумовлено асиміляцією багатьох етимологічно іншомовних лексем приймаючою мовою;

2. Розвиток лексичної системи мови нерозривно пов'язаний з історичними, культурними та соціальними процесами, що відбуваються в тому чи іншому етносередовищі, а також контактам, у тому числі мовним, що мають місце на певному історичному етапі;

3. Запозичення іншомовних слів чи морфем належить до мовних універсалій і однаковою мірою притаманне як українській, так і іспанській мовам. Запозичення іншомовної лексики може здійснюватися зі слова-запозичення у вихідній мові. У такому разі йдеться про «подвійне запозичення» або «запозичення запозичення». Такі запозичення, з одного боку, сприяють утворенню інтернаціоналізмів, але, з іншого, можуть супроводжуватися семантичним зсувом, порівняно з вихідною лексемою при засвоєнні іншомовної лексеми;

4. Значна частина етимологічно іншомовної лексики, яка увійшла до лексичного складу обох мов, асимілювалася до такого ступеня, що не відчувається носіями мов як така. Критерії виділення питомої та етимологічно іншомовної лексики не знайшли однозначної дефініції, що призводить до значних розбіжностей у плані кількісного складу лексики з погляду її походження;

5. Етимологічно іншомовна лексика при своїй асиміляції часто втрачає первинне значення і набуває нового в процесі розвитку тієї чи іншої мови. Такі лексеми набувають статусу міжмовних паронімів (хибних друзів перекладача), що мають враховувати перекладачі;

6. Значна частина іншомовної лексики потрапляє до лексичного складу іншої мови через треті мови, що своєю чергою зумовлює семантичні зсуви первинної лексеми. Таким чином, у мові виникають інтерлінгвальні пароніми з різним значенням;

7. Етимологічно іншомовну лексику доцільно вивчати в плані діяхронії з метою визначення ступеня її асиміляції приймачою мовою та входження, можливо, до питомої лексики такої мови;

8. Запозичення слід розглядати в плані синхронії, коли достеменно відомо, з якої мови запозичене слово. Аналіз запозичених слів на відміну від просто етимологічно іншомовної лексики мають більш конкретне значення і часто є навіть моносемічними. Запозичення з часом можуть асимілюватися і в процесі розвитку мов набувати нових значень, іноді не пов'язаних зі значенням первинно запозиченої лексеми. Тоді варто говорити про перехід власне запозичення до лексичної системи мови як її складника (питомої лексики).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічний словник іспанської мови Королівської Академії наук. URL: [DRAE - https://dle.rae.es/](https://dle.rae.es/)
2. *Двомовний іспансько-український словник*. URL: <https://www.dict.com/%D1%96%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B8/servicio>
3. *Запозичення з грецької і латинської мов*. URL: https://ukrainskamova.com/publ/chinnij_pravopis/leksika/zapozichennja_z_greckoji_i_latinskoji_mov/5-1-0-61
4. *Словник іншомовних слів : Словник неологізмів*. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/mySIS.pl?showSISid=46609864-6427&action=showSIS&h=f>
5. *Словник української мови в 11 томах*. URL: http://ukrlit.org/slovyk/slovyk_ukrainskoj_movu_v_11_tomakh
6. *Сучасна українська мова*. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk605277.pdf>
7. *Сучасний електронний словник*. Diccionario etimológico castellano en línea. URL: <http://etimologias.dechile.net/>
8. *50 ejemplos de americanismos*. URL: <https://www.ejemplos.co/50-ejemplos-de-americanismos/#ixzz78tBWCWrS>
9. *Corominas, Juan*. Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico. URL: <https://www.amazon.com/Diccionario-Etimologico-Castellano-Hispanico-Biblioteca/dp/8424913620>
10. *Cuervo Urisarri, Rufino José*. Diccionario de construcción y régimen de la lengua castellana. URL: <https://www.amazon.com/Cuervo-Urisarri-Rufino-Jos%C3%A9-Diccionario-de-construcci%C3%B3n-y-r%C3%A9gimen-de-la-lengua-castellana/dp/9500000000>
11. *Glosbe*. *Словник іспанська – українська*. URL: <https://uk.glosbe.com/es/uk>
12. *Jiménez Ruiz, Juan Luis*. La problemática del cambio semántico en la lengua como sistema de valores: aproximación epistemológica. E.L.U.A. 11, 1996-1997.

Halyna VERBA, PhD, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv
ORCID: 0000-0001-6446-1162

Olena ORLYTCHENKO, PhD, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv
ORCID: 0000-0003-4115-4252

**INHERITED AND ADOPTED VOCABULARY:
DIFFERENCE OF THE CONCEPT WORDS ETHYMOLOGY
AND ADOPTED WORDS
(based on Spanish and Ukrainian languages)**

The article deals with the semantic processes peculiar to the vocabulary of foreign origin in Spanish and Ukrainian. As it is known, in the vocabulary of any language there are inherited, own and adopted words by their origin. It seems interesting to compare and conclude whether there are common approaches to the definition of these terms – and, accordingly, to the processes of their adopting - in the two comparable languages. In the case of the Ukrainian language, experts believe that the actual Ukrainian vocabulary was created after the All-Slavic linguistic unity and at the present time is registered in the written works of the Ukrainians, founding its basis and forming national features of the language meanwhile adopted vocabulary are linguistic units that had come from different languages in the moment of direct or indirect communication. These are mainly Polish, Russian, Turkic languages, Latin and Greek. A similar approach is found in works of ulgarspecialists who have analyzed a similar phenomenon in Spanish, with the difference that the actual Spanish vocabulary was formed on the basis of Vulgar Latin, also known as Popular or Colloquial Latin, and adopted units also appeared in the course of historical development of direct or indirect communication (languages of pre Latin and post-Latin periods). These included mainly Latinisms, Greekisms, Arabisms, Indianisms and a small number of Germanisms. It seems important that the criteria for distinguishing specific and etymologically foreign vocabulary have not found an unambiguous definition, which leads to significant differences in terms of the quantitative composition of vocabulary in terms of its origin. Etymologically, foreign language vocabulary in the course of assimilation often loses its primary meaning and acquires a new in the course of language development. Such tokens acquire the status of interlingual paronyms (false friends of the translator).

Keywords: *inherited vocabulary, adopted vocabulary, etymology, Greekisms, Latinisms, Russianisms, Arabisms, Indianisms.*

REFERENCES

1. Akademichnyi slovnyk ispanskoi movy Korolivskoi Akademii nauk. DRAE. URL: <https://dle.rae.es/>
2. Dvovovnyi ispansko-ukrainskyi slovnyk. URL: <https://www.dict.com/%D1%96%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B8/servicio>
3. Zapozychennia z hretskoi i latynskoi mov. URL: https://ukrainskamova.com/publ/chinnij_pravopis/leksika/zapozichennja_z_greckoji_i_latynskoji_mo/v/5-1-0-61
4. Slovnyk inshomovnykh sliv : Slovnyk neolohizmiv. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/mySIS.pl?showSISid=46609864-6427&action=showSIS&h=f>
5. Slovnyk ukrainskoi movy v 11 tomakh. URL: http://ukrlit.org/slovnyk/slovnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh
6. Suchasna ukrainska mova. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk605277.pdf>
7. Suchasnyi elektronnyi slovnyk - Diccionario etimológico castellano en línea. URL: <http://etimologias.dechile.net/>
8. 50 ejemplos de americanismos. URL: <https://www.ejemplos.co/50-ejemplos-de-americanismos/#ixzz78tBWCWrS>
9. Corominas, Juan. Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico. URL: <https://www.amazon.com/Diccionario-Etimologico-Castellano-Hispanico-Biblioteca/dp/8424913620>
10. Cuervo Urizarri, Rufino José. Diccionario de construcción y régimen de la lengua castellana. URL: [298806302_Diccionario_de_construccion_y_regimen_de_la_lengua_Castellana_por_Rufino_Jose_Cuervo_continuado_y_editado_por_el_Instituto_Caro_y_Cuervo_Santafe_de_Bogota_ICC_1994.](https://www.amazon.com/dp/9580630200)
11. Glosbe - Slovnyk ispanska - ukrainska. URL: <https://uk.glosbe.com/es/uk>
12. Jiménez Ruiz, Juan Luis. La problemática del cambio semántico en la lengua como sistema de valores: aproximación epistemológica. – E.L.U.A. 11, 1996-1997.

Дата надходження до редакції – 01.11.2021

Дата затвердження редакцією – 14.11.2021